

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કુરુપપુસેમી અને અન્ય

વિરુદ્ધ

તમિલનાડુ રાજ્ય

સપ્ટેમ્બર ૨૯, ૨૦૦૬

[એસ. બી. સિન્હા અને દલવીર ભંડારી, ન્યાયાધીશો]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦:

કલમ ૩૦૪ (ભાગ -૨) ની સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૩૪ -સંપત્તિના વિવાદમાં ઝઘડો વ્યક્તિ પર મિલકતની કોઈ ચિંતા ન હોવા છતાં ફરિયાદીનો પક્ષ લેતા હુમલો-વિક્ટિમનું બીજા દિવસે મૃત્યુ થયું-ટ્રાયલ કોર્ટે એક આરોપીને નિર્દોષ જાહેર કરીને, અન્ય કલમ ૩૨૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો અને અન્ય બે ને કલમ ૩૦૨/૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા-ઉચ્ચ અદાલતે તેમની દોષિતતાની પુષ્ટિ કરી-આત્મરક્ષાની અરજીને બિલકુલ ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી-ટ્રાયલ

કોર્ટે ફરિયાદીના કેસને નકારી કાઢ્યો હતો કે આરોપીનો મૃતકને મારી નાખવાનો ઇરાદો હતો-જોકે પીડિતાને આપવામાં આવેલ ફટકો એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ પર હતો, પરંતુ તે પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ તેની સમજ ગુમાવી દે છે. તે હિંસક વર્તન કરી શકે છે-તે પોતે જ આત્મરક્ષાની અરજીને નકારી કાઢવાનો આધાર ન હોઈ શકે-તેને તેની પોતાની યોગ્યતા પર વિચારવું જોઈએ-જી. હકીકતો, અપીલકર્તાઓ કલમ ૩૦૪ (ભાગ II) હેઠળ ગુના માટે દોષિત છે-તે મુજબ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે-આત્મરક્ષાની ફોજદારી કાયદાની અરજી-તેના પર વિચાર કરવો.

બે અપીલકર્તાઓ સહિત ચાર વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨/૩૪ અને ૩૨૪/૩૪ હેઠળના ગુનાઓ માટે ફોજદારી કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી. ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એવો હતો કે એક સંયુક્ત કુટુંબના સભ્યો વચ્ચે મિલકતનો વિવાદ ઉભો થયો હતો, જેમાં એક પક્ષે સાક્ષી -૧ અને બીજી પક્ષે આરોપી નં. ૧ થી ૩ હતા. સાક્ષી-૧, આરોપી નં. ૨ અને આરોપી નં. ૩ ભાઈઓ છે. આરોપી નં. ૧ તેમના પિતા છે અને પી. સાક્ષી-૨ તેમની બહેન છે. મૃતક સાક્ષી-૨ ના પતિ હતા. તારીખ ૫.૭.૧૯૯૪ ના રોજ, સાક્ષી-૧ ની અરજી પર, ગ્રામ વહીવટી અધિકારી (સાક્ષી-૯) અને સર્વેચર (સાક્ષી-૧૦) મિલકતની માપણી કરવા માટે ગામમાં ગયા હતા. ત્યાં પી.ડબલ્યુ.-૨ અને તેમના પતિ પણ હાજર હતા. એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેઓએ સાક્ષી-૧ નો પક્ષ લીધો હતો. બાબતનો પતાવટ થઈ શકી નહીં અને પક્ષકારોને સાક્ષી-૯

ને તેમની ઓફિસમાં મળવા માટે કહેવામાં આવ્યું. સાક્ષી-૯ ની ઓફિસથી પરત ફર્યા પછી, સાક્ષી-૧, સાક્ષી-૨ અને તેમના પતિ બસ સ્ટોપ પર ગયા હતા જ્યાંથી દંપતીએ બસ પકડવાની હતી. ત્યારબાદ, આરોપી નં. ૧ થી ૪ વિવિધ હથિયારોથી સજ્જ થઈને ત્યાં પહોંચ્યા. ઝઘડો થયો અને આરોપી નં. ૩ એ સાક્ષી-૨ ના પતિના માથા પર લાકડાના બળતણથી ફટકો માર્યો. આરોપી નં. ૨ એ પણ તેને ચહેરા પર લાકડાના બળતણથી ફટકો માર્યો. ભોગ બનનાર નીચે પડી ગયો. જ્યારે સાક્ષી-૧ એ વચ્ચે પડવાનો પ્રયત્ન કર્યો, ત્યારે તેમના પર પણ હુમલો કરવામાં આવ્યો. આરોપી નં. ૩ ની પત્ની આરોપી નં. ૪ એ સાક્ષી-૨ ના પગ પર હુમલો કર્યો. આરોપી નં. ૧ એ તેની પુત્રી સાક્ષી-૨ પર મુક્કાઓથી હુમલો કર્યો. સાક્ષી-૧ નો કર્મચારી સાક્ષી-૩ પણ ત્યાં હાજર હતો અને તેણે પણ આ ઘટના નિહાળી હતી. ભોગ બનનાર, સાક્ષી-૨ ના પતિને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા જ્યાં બીજા દિવસે ઇજાઓને કારણે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટ (નીચલી અદાલત) સમક્ષ આરોપી નં. ૨ એ નિવેદન આપ્યું હતું કે તેણે સ્વ-બચાવમાં કામ કર્યું હતું કારણ કે મૃતકે તેને છરો મારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો; કે તે ફરિયાદ નોંધાવવા પોલીસ સ્ટેશને ગયો હતો પરંતુ તેને ત્યાં અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યો હતો; ત્યારબાદ તેણે ૮.૭.૧૯૯૪ ના રોજ પોલીસ અધીક્ષકને લેખિત રિપોર્ટ મોકલ્યો હતો અને તેની નકલ પોલીસ સ્ટેશનના ઇન્સ્પેક્ટરને પણ મોકલી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નં. ૨ અને ૩ ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨/૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદની સજા ફટકારી. આરોપી નં. ૪ ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ

૩૨૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. આરોપી નં. ૧ ને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. અપીલ પર, વડી અદાલતે (હાઈકોર્ટે) આરોપી નં. ૨ અને ૩ ના દોષિત ઠેરવવાના આદેશ અને સજાને યથાવત રાખી હતી. આરોપી નં. ૪ ની કલમ ૩૨૪ હેઠળની સજા ઘટાડીને તે પહેલાથી ભોગવી ચૂકેલ સમયગાળા જેટલી કરવામાં આવી હતી.

વર્તમાન અપીલમાં, જે આરોપી નં. ૨ અને ૩ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઈકોર્ટે તેમના સ્વ-બચાવના બચાવ ને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લીધો નથી અને સાક્ષી-૩ એ તેના નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે તેણે ઘટનાસ્થળે છરી જોઈ હતી, જેની સમજૂતી ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા આપવામાં આવી નથી.

આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે ઠરાવ્યું :

૧. હકીકત એ છે કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુમલાને કારણે મૃતકનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું તે બાબત નિર્વિવાદ છે. જો કે, જે કંઈક અંશે મહત્વનું છે તે એ છે કે ટ્રાયલ જજે આરોપી નંબર ૧ ને નિર્દોષ મુક્ત કર્યા હતા અને આરોપી નંબર ૪ ને માત્ર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. આમ, તેમણે ફરિયાદી પક્ષના તે કેસને નકારી કાઢ્યો હતો કે અપીલકર્તાઓ મૃતકની હત્યા કરવાના ઇરાદા સાથે જૂથમાં બસ સ્ટોપ પર આવ્યા હતા. મિલકતના વિવાદને કારણે આરોપી નં. ૨ મૃતકની હત્યા કરવા માંગતા હોય તે તદ્દન

અસંભવિત છે. મૃતકને તે મિલકત સાથે કોઈ લેવાદેવા નહોતી, જોકે તેઓ સાક્ષી-૧ નો પક્ષ લઈ રહ્યા હોઈ શકે છે. [૭૯૦- **F- G**; ૭૯૧- **A- B**]

૨.૧. એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી ત્યારે આરોપી નં. ૨ પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર હતો. સ્પષ્ટપણે તે પણ ત્યાં ફરિયાદ નોંધાવવા માટે જ આવ્યો હતો. તેના જણાવ્યા મુજબ, તપાસ કરનાર અધિકારી તેઓને પજવણી કરી રહ્યા હતા અને કેસની યોગ્ય રીતે તપાસ કરી રહ્યા ન હતા, કારણ કે તેઓનો કોઈ વાંક ન હોવા છતાં પોલીસ દ્વારા તેઓની અટકાયત કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, સાક્ષી-૩ એ સ્વીકાર્યું હતું કે ઘટનાસ્થળે એક છરી જોવા મળી હતી. તે છરી કોની પાસે હતી તે અંગે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા કોઈ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી નથી. સ્વીકૃત રીતે, કોઈપણ આરોપીના હાથમાં છરી નહોતી. [૭૯૧- **G- H**; ૭૯૨- **A**]

૨.૨. આરોપીએ સ્વ-બયાવનો બયાવ રજૂ કર્યો હતો. તેની તેના પોતાના ગુણદોષ ના આધારે વિચારણા થવી જોઈતી હતી. આંક ડી.૧ (આરોપી નં. ૨ દ્વારા પોલીસ અધિક્ષકને લખાયેલ પત્ર) સાબિત થયો નથી તેવા આધાર પર તેને નકારી શકાય નહીં. તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ ના રોજનો પત્ર પાછળથી વિચારીને રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો તેવા આધાર પર હાઈકોર્ટે તે વાત પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો. જો કે, તપાસ કરનાર અધિકારી પી.ડબલ્યુ.-૧૫ એ સ્વીકાર્યું હતું કે તેમને તે પ્રાપ્ત થયો હતો. તે તેમને ક્યારે મળ્યો તે દર્શાવવાની જવાબદારી તેમની હતી. ઉક્ત દસ્તાવેજની પહોંચ સંબંધિત મહત્વનો દસ્તાવેજ ફરિયાદી પક્ષે રેકૉર્ડ પર

કેમ રજૂ કર્યો નથી તેનું કોઈ કારણ જણાતું નથી. પત્રની તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ હોવા બાબતે કોઈ વિવાદ નથી. આ એક એવો સંજોગ છે જે ગુનાનું સ્વરૂપ નક્કી કરવામાં મહત્વનો હતો. હાઈકોર્ટ આરોપી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ બચાવને ધ્યાને લેવાનો ઇનકાર કરી શકે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે તમામ આરોપીઓ મૃતકની હત્યા કરવાના ઇરાદા સાથે બસ સ્ટોપ પર આવ્યા હતા તે સિદ્ધાંતને ટ્રાયલ કોર્ટે સ્વીકાર્યો ન હતો. [૭૯૧- B- D; ૭૯૨- B- D]

૩. કેસની વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખતા, અપીલકર્તાઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાના આચરણ માટે દોષિત ઠેરવવા જોઈએ નહીં. તે જ સમયે, એ સાબિત થયું છે કે બંને આરોપીઓએ એક-એક ફટકો માર્યો હતો. અપીલકર્તા નંબર ૧ દ્વારા મારવામાં આવેલ ફટકો જોકે શરીરના મહત્વના ભાગ પર હતો, પરંતુ એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ પોતાની વિવેકબુદ્ધિ ગુમાવે છે, ત્યારે તે હિંસક વર્તન કરી શકે છે. તે પોતે જ સ્વ-બચાવના બચાવ ને નકારી કાઢવાનું કારણ હોઈ શકે નહીં. સંજોગોમાં, આ બાબતે સર્વગ્રાહી અભિગમ અપનાવવો જરૂરી છે. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, અપીલકર્તાઓ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ (ભાગ-૨) હેઠળના ગુનાના આચરણ માટે દોષિત છે અને કલમ ૩૦૨ હેઠળ નહીં. દોષિત ઠેરવતા ચુકાદામાં તે મુજબ ફેરફાર કરવામાં આવે છે. તેઓને ૧૦ વર્ષની સખત કેદ ની સજા ફટકારવામાં આવે છે. [૭૯૨-ડી-એફ]

કેલાશ વિ. મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય, ક્રિમિનલ અપીલ ક્રમાંક ૨૩૮/૨૦૦૬ માં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૧૮/૨૦૦૬.

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૪૧/૧૯૯૭ માં મદ્રાસ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના તારીખ ૨૫.૪.૨૦૦૫ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તર્ફે આર. રાધાકૃષ્ણન, અનુપમ મિશ્રા, જેનિસ અને વી. જે. ફાન્સિસ

પ્રતિવાદી તર્ફે આર. આર. શુનમુગાસુંદરમ, વી. જી. પ્રગસમ અને એસ. વલ્લીનાયગમ.

કોર્ટનો ચુકાદો એસ. બી. સિન્હા, ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. અરજી મંજૂર કરવામાં આવી.

અહીંના અપીલકર્તાઓ વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ સમક્ષ આરોપી નં. ૨ અને ૩ હતા. તેઓની સાથે આરોપી નં. ૩, તેમજ અપીલકર્તા નં. ૨ ની પત્ની (આરોપી નં. ૪) પર એક શણમુગમના કથિત ખૂન બદલ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨

સાથે વંચાતી કલમ ૩૪ હેઠળ સંયુક્ત રીતે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. આરોપી નં. ૧ ને સદરહુ આરોપમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. આરોપી નં. ૪ ને માત્ર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. આમ, માત્ર આરોપી નં. ૨ અને ૩ અમારી સમક્ષ છે.

આ ઘટના ૫.૭.૧૯૯૪ નાં રોજ સાંજે લગભગ ૬ વાગ્યે બની હતી.

પક્ષકારો સંયુક્ત કુટુંબના સભ્યો હતા. તેમના રહેણાંક મકાન અંગે ભાગલા (વહેંચણી) થયા હતા. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧-ચિત્રાસામીને મકાનની દક્ષિણ બાજુનો હિસ્સો આપવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે આરોપી નં. ૨, જેઓ અહીં અપીલકર્તા નં. ૧ છે, તેમને ઉત્તર બાજુનો હિસ્સો ફાળવવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા નંબર ૨ ને મકાનની પૂર્વ બાજુનો ભાગ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. કથિત રીતે, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ને ફાળવવામાં આવેલ ભાગ અપીલકર્તાઓને આપવામાં આવેલા ભાગ કરતા ક્ષેત્રફળમાં મોટો હતો. આરોપી નંબર ૧ ને તેમના હિસ્સા પેટે અન્ય એક પિતૃક મકાન અને કેટલીક જમીનો ફાળવવામાં આવી હતી. આરોપી નંબર ૧ ને ફાળવવામાં આવેલ મકાન પણ ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ અને અહીંના અપીલકર્તાને ફાળવવામાં આવેલ મિલકતની અડીને આવેલું હતું. એવું કહેવાય છે કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ને ફાળવવામાં આવેલ મકાનનો ભાગ કદમાં મોટો હોવાથી તેમણે તેમના પિતાને ૧૦,૦૦૦/- રૂપિયાની રકમ આપી હતી.

કથિત રીતે, વહેંચણી દસ્તાવેજ ની નોંધણી થઈ હોવા છતાં, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ને તેમને ફાળવવામાં આવેલ મિલકતના ભાગનો ભોગવટો કરવા દેવામાં આવ્યો ન હતો. અપીલકર્તાઓએ દીવાલ ચણી લીધી હતી અને તે રીતે, તેમને મુખ્ય દરવાજા દ્વારા મકાનમાં પ્રવેશતા અસરકારક રીતે અટકાવ્યા હોવાનું કહેવાય છે. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ એ નવો દરવાજો બેસાડ્યો હતો અને ભાડુઆત(તો) પણ રાખ્યા હતા. ભાડુઆતોને કથિત રીતે મકાન ખાલી કરવા માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને આરોપીઓ દ્વારા તેમને ધમકાવવામાં આવ્યા હતા, જે બાબતે ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી. તે અનુસંધાને તમામ આરોપીઓને પોલીસ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેઓને ચેતવણી આપવામાં આવી હતી.

ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૨ અને મૃતક શણમુગમને ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ સાથે મુલાકાતી સંબંધો હતા. કથિત રીતે, એકવાર આરોપીઓ દ્વારા તેમના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.

ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ દ્વારા તેમની મિલકતની માપણી માટે એક અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેના માટે તેમણે જરૂરી ફી પણ ભરી હતી. ઉક્ત હેતુ માટે ગ્રામ વહીવટી અધિકારી (ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૯) અને સર્વેયર (ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦) ની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તેઓ મિલકત માપવા માટે આવ્યા હતા. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૨ અને શણમુગમ ત્યાં હાજર હતા. માપણી કર્યા પછી, તેઓએ કથિત રીતે પક્ષકારોને જાણ કરી કે

ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ને ફાળવવામાં આવેલ ભાગ મકાનના મધ્ય ભાગ સુધી આવે છે અને તેમને દીવાલ ચણવાની સલાહ આપી, જેના પર કથિત રીતે આરોપીઓ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું કે તેઓ ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ને તેમ કરવા દેશે નહીં. સાક્ષી નં. ૯ અને ૧૦ દ્વારા તેઓને ગ્રામ વહીવટી અધિકારીને મળવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. તે મુજબ, પક્ષકારો તારીખ ૫.૭.૯૪ ના રોજ સાંજે ૫ વાગ્યે સાક્ષી નં. ૯ ની ઓફિસે ગયા હતા. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧, સાક્ષી નં. ૨ અને શાણમુગમ સાક્ષી નં. ૯ ની ઓફિસથી પરત ફરી રહ્યા હતા. તેઓ બસ સ્ટોપ પર આવ્યા કારણ કે મૃતક અને સાક્ષી નં. ૨ વેલાચુથમ્પાલયમ જવા માટે બસ પકડવા માંગતા હતા. કથિત રીતે આરોપીઓ ત્યાં વિવિધ હથિયારો સાથે આવ્યા હતા. અપીલકર્તા નં. ૨ એ કથિત રીતે મૃતકને પૂછ્યું કે તેઓ કેમ તેમને મુશ્કેલી આપી રહ્યા છે, જેના પર ઝઘડો થયો. એવું કહેવાય છે કે અપીલકર્તા નં. ૨ એ મૃતકના માથા પર લાકડાના બળતણ થી હુમલો કર્યો હતો, જ્યારે અપીલકર્તા નં. ૧ એ તેના જમણા ગાલ પર લાકડાના બળતણથી હુમલો કર્યો હોવાનું કહેવાય છે. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ એ વચ્ચે બચાવ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. તેમના પર પગમાં અને છાતીના પાછળના ભાગે હુમલો કરવામાં આવ્યો. આરોપી નં. ૪ એ કથિત રીતે સાક્ષી નં. ૨ ના પગ પર હુમલો કર્યો. તે પછી નીચે પડી ગઈ. અપીલકર્તા નં. ૧ એ પછી, કથિત રીતે, તેની પુત્રી પર મુક્કાઓથી હુમલો કર્યો. ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ (સાક્ષી નં. ૧ અને ૨) ઉપરાંત, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૩, જે સાક્ષી નં. ૧ ની પાવર લૂમ ફેક્ટરીનો કર્મચારી છે, તે પછી ત્યાં હાજર હતો અને તેણે આ ઘટના નિહાળી

હતી. મૃતકને સાક્ષી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષી નં. ૧ દ્વારા પોલીસ સ્ટેશનના હેડ કોન્સ્ટેબલ, સાક્ષી નં. ૧૩ ને ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી, જે લેખિતમાં લેવામાં આવી હતી. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના જણાવ્યા મુજબ, આરોપી નં. ૧ પણ પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર હતો. શાણમુગમને કોઈમ્બતુર મેડિકલ કોલેજમાં રીફર કરવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તારીખ ૬.૭.૧૯૯૪ ના રોજ સવારે આશરે ૧૦.૪૦ વાગ્યે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું. તે દરમિયાન, પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર, સાક્ષી નં. ૧૫ એ તપાસ શરૂ કરી હતી. તેમણે સાક્ષી નં. ૧ અને ૨ ની તપાસ કરવા ઉપરાંત, મૃતક શાણમુગમનું નિવેદન પણ લીધું હતું. આરોપી નં. ૧, ૨ અને ૩ ની તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. આરોપી નં. ૩ એ તે જ દિવસે કોર્ટ સમક્ષ આત્મસમર્પણ કર્યું હતું.

આરોપી નંબર ૪ દ્વારા એવો બચાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે જ્યારે મૃતકે તેના પર પિયુવા છરી વડે હુમલો કરવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે તેણે નજીકમાં પડેલી એક લાકડી ઉઠાવી લીધી અને તેના પર હુમલો કર્યો. મૃતક કથિત રીતે બસમાં બેસીને પોલીસ સ્ટેશન ગયો હતો જ્યાં તેને અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યો હતો. અહીંના અપીલકર્તા નંબર ૨ એ સ્વીકૃત રીતે તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ ના રોજ પોલીસ અધીક્ષકને એક પત્ર લખ્યો હતો, જેની નકલ પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્સ્પેક્ટર, સાક્ષી નં. ૧૫ ને મોકલવામાં આવી હતી. પોતાની જુબાની માં, સાક્ષી નં. ૧૫ એ સ્વીકાર્યું હતું કે તેમને સદરહુ પત્ર મળ્યો હતો.

સ્વીકૃત રીતે, આરોપીઓ તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ થી ૧૨.૭.૧૯૯૫ સુધી કસ્ટડીમાં હતા. જો કે, નીચલી અદાલતો દ્વારા આ બચાવને એવા આધાર પર સ્વીકારવામાં આવ્યો ન હતો કે તે પાછળથી વિચારીને કરવામાં આવ્યો હતો. પોતાના ચુકાદામાં, હાઈકોર્ટે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો હતો કે, અહીંના અપીલકર્તા નંબર ૧ ની ધરપકડ થયા પછી, બચાવ ઊભો કરવાના હેતુથી આ પત્ર તારીખ ૧૧.૭.૧૯૯૪ ના રોજ મોકલવામાં આવ્યો હોવો જોઈએ.

અપીલકર્તાઓ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી. જે. ફાન્સિસે એવી રજૂઆત કરી હતી કે, જોકે અપીલકર્તાઓ વતી સ્વ-બચાવનો બચાવ લેવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ અથવા હાઈકોર્ટ દ્વારા તેને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લેવામાં આવ્યો ન હતો. વિદ્વાન વકીલે એ બાબત તરફ અંગુલિનિર્દેશ કર્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૩ એ સ્વીકાર્યું હતું કે ઘટનાસ્થળેથી એક છરી મળી આવી હતી. અમારું ધ્યાન એ હકીકત તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું હતું કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે પણ તેમના ચુકાદામાં નોંધ્યું છે કે:

“ ૧૩મા સાક્ષી તિરુ માણિકમ, હેડ કોન્સ્ટેબલે આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલા એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો છે કે રજા આરોપી કરપ્પુસામી, ચિન્નાસામી પોતાની ફરિયાદ નોંધાવવા આવ્યા તે પહેલાં પોલીસ સ્ટેશન આવ્યા હતા. પરંતુ ૧લા સાક્ષી ચિન્નાસામીએ પોતાની ઉલટતપાસ માં સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે રજા આરોપી કરપ્પુસામીને પોલીસ સ્ટેશનમાં જોયા હતા. આ બાબત રજા

આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત અને મુદ્દામાલ ની રિકવરી અંગે શંકા પેદા કરે છે. ગમે તેમ હોય, ૧૪મા સાક્ષી જેઓ વી.એ.ઓ છે, તેમણે ૧લા, ૨જા અને ૪થા આરોપીઓ પાસેથી થયેલી કબૂલાત તેમજ મુદ્દામાલની રિકવરી વિશે સ્પષ્ટપણે જુબાની આપી છે. વધુમાં, ૧લા, ૨જા અને ૩જા સાક્ષીઓના પુરાવા વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરે છે કે ૩જા આરોપી મોટુપ્પને શાંભુગમના માથા પર લાકડાની લાકડી, જે એમ.ઓ. ૧ તરીકે ચિહ્નિત છે, તેના વડે હુમલો કર્યો હતો અને ૨જા આરોપી કરપ્પુસામીએ શાંભુગમના ચહેરા અને શરીરના અન્ય ભાગો પર લાકડાની લાકડી, જે એમ.ઓ.૨ તરીકે ચિહ્નિત છે, તેના વડે હુમલો કર્યો હતો અને તેનાથી શાંભુગમનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું, અને ૪થી આરોપી ભાનુમતીએ ૨જા સાક્ષી લક્ષ્મી પર લાકડાની લાકડી, જે એમ.ઓ.૩ તરીકે ચિહ્નિત છે, તેના વડે હુમલો કર્યો હતો અને ઇજાઓ પહોંચાડી હતી, જેવી કે ૧) તેના જમણા હાથના ઘૂંટી પર સોજો, ૨) તેના જમણા પગના ઘૂંટણ પર સોજો અને ૩) તેના થાપાની ડાબી બાજુએ ૩ સેમી x ૭ સેમીનો સોજો અને તે માટે તેમણે ઇજાનું પ્રમાણપત્ર આપ્યું છે જે આંક પી.૧૮ તરીકે ચિહ્નિત છે."

એ હકીકત કે અહીંના અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુમલાને કારણે મૃતકનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું, તે નિર્વિવાદ છે. જો કે, જે બાબત કંઈક અંશે મહત્વની છે તે એ છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આરોપી નંબર ૧ ને નિર્દોષ મુક્ત કર્યા

હતા અને આરોપી નંબર ૪ ને માત્ર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. આમ, તેમણે ફરિયાદી પક્ષના તે કેસને નકારી કાઢ્યો હતો કે અપીલકર્તાઓ મૃતકની હત્યા કરવાના ઇરાદા સાથે જૂથમાં બસ સ્ટોપ પર આવ્યા હતા.

પક્ષકારો ગ્રામ વહીવટી અધિકારી પાસે ગયા હતા. મૃતક અને તેની પત્ની, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૨, પક્ષકારોની સાથે હતા. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ સાથેના તેમના ગાઢ સંબંધોની અમે નોંધ લીધી છે. આમ, પક્ષકારો વચ્ચે બસ સ્ટોપ પર ઝઘડો થયો હોય તે તદ્દન અસંભવિત નથી, કારણ કે તેઓ કદાચ ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૯ ના સૂચન સાથે સંમત થયા ન હોઈ શકે.

મિલકતના વિવાદને કારણે આરોપી નં. ૧ મૃતકની હત્યા કરવા માંગતા હોય તે તદ્દન અસંભવિત છે. મૃતકને વિવાદિત મિલકત સાથે કોઈ લેવાદેવા નહોતી, જોકે તેઓ ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧ નો પક્ષ લઈ રહ્યા હોઈ શકે છે. હાઈકોર્ટે એવા આધાર પર આ વાત પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો કે અપીલકર્તાનો તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ નો પત્ર પાછળથી વિચારીને રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. જો કે, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧૫ એ સ્વીકાર્યું હતું કે તેમને તે પ્રાપ્ત થયો હતો. તે તેમને ક્યારે મળ્યો તે દર્શાવવાની જવાબદારી તેમની હતી. ઉક્ત દસ્તાવેજની પહોંચ સંબંધિત મહત્વનો દસ્તાવેજ ફરિયાદી પક્ષે રેકૉર્ડ પર કેમ રજૂ કર્યો નથી તેનું કોઈ કારણ અમને જણાતું નથી. પત્રની તારીખ ૮.૭.૧૯૯૪ હોવા બાબતે

કોઈ વિવાદ નથી. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૧૫ એ પોતાની જુવાની માં જણાવ્યું હતું કે:

"ત્રીજા આરોપીએ મને પોલીસ અધીક્ષક (ગ્રામ્ય) ને સંબોધીને લખાયેલ તારીખ ૮.૭.૯૪ ની ફરિયાદની નકલ મોકલી હતી અને તેને આંક ડી.૧ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવેલ છે અને ટપાલની પહોંચનું કાર્ડ આંક ડી.૨ તરીકે ચિહ્નિત છે."

તે એક પરિસ્થિતિ છે જે, અમારા મતે, ગુનાની પ્રકૃતિ નક્કી કરવામાં મહત્વપૂર્ણ હતી.

સ્વતંત્ર સાક્ષી તરીકે જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તેવા ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૩ એ પોતાની ઉલટતપાસ માં ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું ન હતું. તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

"..... હું લૂમમાં વપરાતી વાર્પ સ્ટિક ને જાણું છું; રજા આરોપીએ પણ ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિને માર માર્યો હતો; હુમલાના સ્થળે એક લાકડી અને બિયુવા છરી હતી; તે લાકડી વાર્પ સ્ટિક જેવી નહોતી."

તેથી, ઘટનાસ્થળેથી છરી મળી આવી હતી તે હકીકત સ્વીકારવામાં આવી હતી. ફરિયાદી પક્ષનો એવો કેસ નહોતો કે આરોપીઓ પૈકીનો કોઈપણ વ્યક્તિ છરી સાથે રાખી રહ્યો હતો.

તેમણે એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો હતો કે ઘટના પછી અપીલકર્તા નં. ૧ બસ દ્વારા ચાલ્યા ગયા હતા. તેમણે વધુમાં સ્વીકાર્યું હતું કે પક્ષકારો એકબીજા સાથે ઝઘડ્યા હતા. હુમલા બાદ, કથિત રીતે, એક મહિલા દુકાનદાર અને અન્ય કેટલાક લોકોએ વચ્ચે પડીને પક્ષકારોને અલગ કર્યા હતા. મહિલા પર કોણે હુમલો કર્યો હતો તે કહેવાની સ્થિતિમાં તેઓ ન હતા. તેઓ પણ તે સ્થળ છોડીને જતા રહ્યા હતા. મૃતકની પત્નીની સાથે તેનો ભાઈ (એટલે કે સાક્ષી નં. ૧) આવ્યો હતો કે કેમ તે તેમણે નોંધ્યું ન હતું.

જ્યારે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી ત્યારે અપીલકર્તા નં. ૧ પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર હતા. દેખીતી રીતે તેઓ પણ ફરિયાદ નોંધાવવા માટે ત્યાં આવ્યા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, તપાસ કરનાર અધિકારી તેઓને હેરાન કરી રહ્યા હતા અને કેસની યોગ્ય રીતે તપાસ કરી રહ્યા ન હતા, કારણ કે તેઓ નિર્દોષ હોવા છતાં પોલીસ દ્વારા તેઓની અટકાયત કરવામાં આવી હતી.

અમે અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી નં. ૩ એ સ્વીકાર્યું હતું કે ઘટનાસ્થળે એક છરી જોવા મળી હતી. તે છરી કોના હાથમાં હતી તેની ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા કોઈ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી નથી. સ્વીકૃત રીતે, આરોપીઓ પૈકીના કોઈપણના હાથમાં છરી નહોતી. તેઓ કથિત રીતે લાકડીઓથી સજ્જ હતા.

તેમણે મૃતક પર હુમલો કર્યો હતો કે નહીં તે એક બાબત છે, પરંતુ, શું તેમનો ઈરાદો તેની હત્યા કરવાનો હતો તે પ્રશ્ન બીજી બાબત છે. તેમણે સ્વ-બયાવનો બયાવ રજૂ કર્યો હતો. તેની વિચારણા તેના ગુણદોષ ના આધારે થવી જોઈતી

હતી. આંક ડી.૧ સાબિત થયો નથી તેવા આધાર પર તેને નકારી શકાય નહીં. આંક ડી.૧ ની પહોંચ વિવાદિત નથી. તે ટપાલ દ્વારા મોકલવામાં આવ્યો હતો તે હકીકત પણ વિવાદિત નથી. તે તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા પ્રાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. તે ક્યારે રવાના કરવામાં આવ્યો હતો તે દર્શાવવાની જવાબદારી તપાસ કરનાર અધિકારીની હતી. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ આરોપી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા બચાવને ધ્યાને લેવાનો ઇનકાર કરી શકે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ મૃતકની હત્યા કરવાના ઇરાદા સાથે બસ સ્ટોપ પર આવ્યા હતા તે સિદ્ધાંત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો ન હતો.

આ કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખતા, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવા જોઈએ નહીં. અમે એ હકીકતથી અજાણ નથી કે બંને આરોપીઓએ એક-એક ઘા કર્યો હતો. અપીલકર્તા નં. ૧ દ્વારા કરવામાં આવેલો ઘા જોકે શરીરના મહત્વના ભાગ પર હતો, પરંતુ એ વાત પણ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ પોતાનું માનસિક સંતુલન ગુમાવે છે, ત્યારે તે હિંસક રીતે વર્તી શકે છે. તે પોતે સ્વ-બચાવના બચાવને નકારવા માટેનો આધાર બની શકે નહીં. તાજેતરમાં કૈલાશ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમ.પી., ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૩૮/૨૦૦૬, જેનો આ કોર્ટ દ્વારા આ જ તારીખે નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે આ બાબતમાં સર્વગ્રાહી દૃષ્ટિકોણ અપનાવવો જરૂરી છે.

તેથી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાઓ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળના ગુના માટે દોષિત છે અને કલમ ૩૦૨ હેઠળ નહીં. દોષિત ઠેરવવાનો ચુકાદો તે મુજબ સુધારવામાં આવે છે. તેઓને ૧૦ વર્ષની સખત કેદ ની સજા કરવામાં આવે છે.

અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત હદ સુધી અપીલની મંજૂરી છે.

આંશિક રીતે અપીલની મંજૂરી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.